

ÖĞRENCİ BAŞARISI KONUSUNDA VELİLERİN OKULDAN VE OKUL YÖNETİMİNDEN BEKLENTİLERİ

EXPECTATIONS OF PARENTS FROM SCHOOL AND SCHOOL MANAGEMENT ABOUT STUDENT SUCCESS

Dr. Öğretim Üyesi Celal GÜLŞEN

Beykent Üniversitesi Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü-Bölüm-Başkanı
celalgulsen@gmail.com

İstanbul / Türkiye

ORCID: 0000-0003-3929-9954

Okul Müdürü Hümevra AKDOĞAN

Ankara Yenimahalle Orhan Gazi İlkokulu Müdürü, barkin.73@hotmail.com

Ankara / Türkiye

ORCID: 0000-0003-0437-9233

ÖZET

Bu araştırmanın amacı “velilerin öğrenci başarısı için okuldan ve okul yönetiminden beklentilerini ortaya koymaktır”. Bu amaç doğrultusunda, Ankara ilinde Yenimahalle Şükufe Nihal İlkokulu’nun 3.sınıf şubelerinin velileri araştırma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırma bu eğitim kurumundaki velilerin beklentilerine, kendilerine özel farklı bakış açılarını anlayabilmek amacıyla nitel araştırma tekniği ile yürütülmüş, örneklem yöntemlerinden “küme örneklemesine” uygun olarak çalışma grubu oluşturulmuştur. Belirlenen çalışma grubundaki 3.sınıflarının tamamı olan dört şubesindeki toplam 124 velisine, uzman görüşleri de alınarak hazırlanan, yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Kodlama sistemi ile verilere ulaşılmış, elde edilen veriler betimsel ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz sonucunda “Velilerin öğrenci başarısı için okuldan ve okul yönetiminden beklentileri” başlığı altında veriler elde edilmiş ve yorumlanmıştır. Yorumlama kısmında da bu görüşlerden bazıları örnek olarak verilmiştir. Araştırma sonucunda velilerin okuldan ve okul yönetiminden genel olarak, kendileriyle iletişim içinde olunmasını, süreç hakkında bilgilendirme istedikleri, okulda hijyen konusunun önemsenmesini istedikleri, öğrencilerinin önemsenip dinlenmesini bekledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak okul-veli iş birliğinin geliştirilmesine yönelik öneriler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul, Veli, Beklenti, Yönetici, Eğitim, Başarı, Öğrenci

ABSTRACT

The aim of this research is to "reveal the expectations of parents from the school and school administration for student success". In line with this purpose, parents of the 3rd grade branches of Yenimahalle Şükufe Nihal Primary School in Ankara were determined as the research group.

The research was carried out with qualitative research technique in order to understand the expectations of parents in this educational institution and different perspectives specific to them, and a study group was formed in accordance with the "cluster sampling" among the sampling methods. In the determined study group, a total of 124 parents in four classes, all of which are 3rd graders, were asked semi-structured open-ended questions, which were prepared by taking expert opinions. The data was reached with the coding system, and the obtained data were subjected to descriptive and content analysis. As a result of this analysis, data were obtained and interpreted under the heading of "Parents' expectations from the school and school administration for student success". Some of these views are given as examples in the interpretation section. As a result of the research, it was concluded that the parents wanted to be in touch with them, to be informed about the process, to be cared about the hygiene issue at school, and to expect their students to be cared for and listened to. Based on these results, suggestions were made for the development of school-parent cooperation.

Keywords: School, Parent, Expectation, Administrator, Education, Success, Student

1.GİRİŞ

Okullarda yapılan eğitim-öğretim faaliyetlerinin etkinliği öğrencilerin başarılarıyla yakından ilgilidir. Okul başarısı, öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş hedeflere ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme derecesiyle ölçülmektedir. Okul başarısızlığı kavramı ise, daha çok çocuğun ya da gencin uzun süreli, hemen her dersten belirlenmiş hedeflere ulaşmada gelişim düzeyinin ve yeteneklerinin altında başarı göstermesi ve bu başarısızlığı bir türlü telafi edememesi durumu olarak kabul edilmektedir (Kuzucu ve Özdemir, 2003:119). Ülkeler de başarılı bir eğitim sistemi kurgulayabilmek için, eğitim sistemlerinin en temel paydaşları kabul edilen öğrencilerinin başarılarını arttırmak, böylelikle de eğitim sistemlerini iyileştirmek üzere sürekli yenileşme ve gelişme çabalarıyla yönetim anlayışlarında süregelen iyileşme ve değişim faaliyetlerine girişmektedirler.

Eğitim sistemlerindeki değişim faaliyetleri, dünyadaki yönetim anlayışındaki değişim uygulamalarıyla paralellik göstermektedir. Dünyada yönetim anlayışında meydana gelen değişim ve gelişmelerin özünde, insanların daha çok memnun edilmesi, daha kaliteli ve verimli hizmetlerin sunulması gibi unsurların varlığı dikkat çekmektedir. Durum böyle olunca da daha iyi bir yönetim anlayışının benimsenerek uygulanması ön plana çıkmakta ve bazı yapısal değişiklikler planlanarak uygulamaya konulmaktadır. Bu değişimlerden eğitim sistemleri de payına düşeni almakta ve eğitim sistemlerinde de farklı yapısal değişiklikler yapılması gündeme gelerek çeşitli planlamalar yapılmaktadır (Common, Flynn & Mellon, 1993; Gülşen ve Gökyer, 2016; Gülşen, 2005).

TBMM tarafından kabul edilen 6287 sayılı Kanun ile 4+4+4 kademeli zorunlu eğitim sistemi 30 Mart 2012 tarihi itibarıyla yasalaşmıştır (Resmi Gazete, 2012: 6287). Bu yasa ile, mecburî ilköğretim çağı, çocuğun Eylül ayının sonunda 66. ayı tamamlamasıyla başlayacak ve 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda bitecek şekilde düzenlenmiştir. Bu eğitim sistemi ile 8 yıllık zorunlu ilköğretim uygulaması da kaldırılmıştır. Bunun yerine 4 yıllık ilköğretim, 4 yıllık ortaokul ve 4 yıllık lise uygulamasıyla zorunlu eğitim 12 yıl olarak kabul edilmiştir. Bu değişikliklerin yapılmasında genel anlamda eğitim kalitesinin yükseltilmesi hedeflenirken, buna bağlı olarak öğrenci başarısının artırılması da beklenmiştir (Gülşen ve Gökyer, 2016).

Okullarda uygulanan eğitim öğretim uygulamalarının etkililiğinin ve kalitesinin belirlenmesinde, tek başına okuldaki değerlendirme ölçütlerine göre öğrenci başarısının ölçüt alınması doğru bir yöntem olmayacaktır. Toplam kalite yönetimi anlayışıyla bütün paydaşların katılımı, görüşleri ve memnuniyet düzeylerinin de dikkate alınması etkili olacaktır (Gülşen, 2005: 23-30).

Okullardaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin etkililiğinin, çoğunlukla öğrencilerin başarılarıyla ilişkilendirildiği dikkate alındığında, başarıyı etkileyen unsurların araştırılması gerekli görülmüştür. Okullarda öğrenci başarısıyla okul-veli ilişkisi ve iş birliğinin de çok önemli olduğu bilinmektedir.

Okullarda, okul yönetimlerinin veliye bakış açısının ve velilerin süreçlere etkin katılımının sağlanmasının, okul kültürü üzerinde etkili olduğu kabul edilmektedir (Akdoğan, 2014: 34; Babahan, Çelik ve Nalbant, 2018:51-65; Bakkal ve Radmard, 2020: 186).

Durum böyle olunca, velilere yeterince değer verilip verilmediğinin ve velilerin özellikle öğrenci başarısı başta olmak üzere eğitim sürecinin genelinde fikirlerinin, dolayısıyla memnuniyette önemli bir gösterge olarak görülen beklenti düzeylerinin dikkate alınıp alınmadığının sorgulanması, bu konuda velilerin kendi görüşleri doğrultusunda değerlendirme yapılması önemli görülmüştür (Ertem ve Gökalp, 2020: 78-91; Polatcan ve Cansoy, 2018: 8-24). Velilerin, okul ve okul yönetimiyle olan ilişkilerinde memnuniyet düzeyleri önemli görüldüğünden, bu araştırma kapsamında, eğitim-öğretim programlarının ve uygulamalarının belirlenen hedeflere ulaşmasında öğrenci başarısı merkezinde, velilerin öğrenci başarısının artırılması konusunda okuldan ve okul yönetiminden beklenti düzeylerinin sorgulanması önemli görülmüştür. Bu önemden hareketle araştırmayla velilerin kendi görüşleri çerçevesinde öğrenci başarısı konusunda okuldan ve okul yönetiminden beklentilerinin neler olduğunun belirlenmesine çalışılmıştır.

2. ÖĞRENCİ BAŞARISI ve VELİ-OKUL İLİŞKİLERİ

Başarı insan hayatının her alanında ve her konusunda elde etmek istediği bir olgudur. Çocuklar için başarının elde edileceği ilk yerler öncelikle aile ortamları sonrasında ise okul ortamlarıdır. Okul ortamlarında öğrencilerin başarısı, eğitim programı dâhilinde değerlendirilmektedir. Genel olarak okul başarısı, akademik bir üstünlüğün göstergesi olarak kabul edilmektedir. Öğrencinin aldığı yüksek notlar okul başarısını, düşük notlar ise okul başarısızlığının göstergesi olarak ele alınmaktadır (Akdoğan, 2014: 12). Okullarda öğrenci başarısı konusunda başarıyı etkileyen önemli göstergelerden birisi de okul-veli iş birliği ve ilişkileri olarak görülmektedir. Bu nedenle aşağıda, öncelikle öğrenci başarısı üzerinde durulmuş ve sonrasında da bu başarı üzerinde etkisi olduğu düşünülen okul-veli ilişkileri üzerinde gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

2.1.Öğrenci Başarısı

Öğrenci okulun varlık nedenidir. Okul, öğrencilerini, içinde yaşadığı toplumu dönüştürecek ve daha iyi insani bir toplumun oluşturulmasına katkıda bulunacak iyi birer vatandaş olarak yetiştirmeyi hedefler. Okulda öğretim programı, öğrenme-öğretme süreci, öğretmen ve öğrenci karmaşık ilişkiler içindedir. Öğrenci, okulda sadece çeşitli bilgi ve beceriler değil; değerler, görüşler ve davranışlar da öğrenir. Eğitim-öğretim sürecinde öğrencinin özellikleri ne kadar iyi tanınır ve anlaşılırsa onun öğrenmesine o denli yardımcı olunur ve okula uyumu kolaylaşır. Öğrencinin öğrenme etkinliklerine katılma durumu öğrenme sürecini önemli düzeyde etkilemektedir. Öğrencinin kişilik yapısı, bedensel, ruhsal ve sosyal yönden gelişim düzeyi, öğrenme açısından hazır bulunuşluk durumu ve programın öngördüğü kazanımlarla ilgili ön öğrenmeleri bu sürecin kalitesini belirlemektedir (MEB, 2015: XIX).

Okul başarısını öğrencinin zekâ seviyesine ve derslerden aldığı notlara bağlamak sağlıklı bir ölçüm değildir. Bir öğrencinin başarılı olarak nitelendirilmesi için ders notlarının yanı sıra okulun ve okulu oluşturan tüm birimlerin ve çalışanların özelliklerini gözden geçirmek gerekmektedir. Başarı; öğretmenin bilgili olmasına değil, öğrencilerini etkileyebilmesine bağlıdır. Öğretmenin kişilik özellikleri, mesleki deneyimi, öğretim stili, kültürü, aldığı hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimi sınıf yönetimini olumlu yönde etkiler. Bununla beraber öğretmenler öğrencilerin başarılı olması için onları tanımalı ve etkinlikleri öğrenci özelliklerine göre düzenlemelidirler (Ulusoy, 2007: 506).

Bu noktada öğrenci başarısının belirli bir amacının olduğunu söylemek gerekmektedir. Başarı, öğrencinin kişiliğini geliştirirken mesleki hedeflerini de belirler. Öğretimin kalitesini artırırken ekonominin de hızlı gelişimini sağlar. Günümüzün ekonomik ve teknolojik şartları artık insanların ileri derecede uzmanlaşmasını gerektirmektedir.

İleri derecede uzmanlaşmayı sağlamak, insan kaynaklarının geliştirilmesi ve yeterli miktarda yarar sağlayabilmesi yıllar süren başarılı bir eğitimin sonucunda gerçekleşebilir (Sözcü, 2014: 117-144). Öte yandan ailelerin öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğu bilinen bir gerçektir. Karakter yapılarına göre şekillenen aile beklentileri, öğrencilerin okul başarılarının oluşmasına katkıda bulunur (Gökçe, 2008: 1, 204-209). Anne-babanın aşırı koruması, çocuğa gerektiğinden fazla kontrol ve özen göstermesi anlamına gelir. Bunun sonucu olarak çocuk, diğer kimselere aşırı bağımlı, güvensiz, duygusal problemleri olan bir kişi olabilir. Bu bağımlılık çocuğun hayatı boyunca sürebilir (Gökçe, 2008: 1, 204-209).

Güven verici, destekleyici ve hoşgörülü bir tutuma sahip ailelerdeki anne-babalar ise, çocuklarına karşı hoşgörü sahibidirler, onları desteklerler ve bazı kısıtlamalar dışında, arzularını diledikleri gibi gerçekleştirmelerine izin verirler. Bu tutumun görüldüğü evde kabul edilen ve edilmeyen davranışların sınırları bellidir. Bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Söz hakkı vardır. Duygu ve düşüncelerine saygı duyulur, sevgi ve teşvik görür (Gökçe, 2008: 1, 204-209).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk eğitim sisteminin genel amaçları dikkate alındığında, Türk eğitim sisteminin, genel amaçları arasında bütün bireyleri;

- Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

- İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

şeklinde amaçlar belirlendiği görülmektedir. Bu amaçlara başarı açısından baktığımızda, bu yönüyle başarı hedefini en üst düzeyde gerçekleştirmek için düzenlemeler yapıp hedefler konulduğu görülecektir. Türk eğitim sisteminde, bu genel amaçları gerçekleştirmek üzere belirlenen Türk Eğitiminin Temel İlkeleri'nden olan "Okul ve Ailenin İş birliği ve Her Yerde Eğitim" ilkesi doğrultusunda okul-veli iş birliği mutlaka ön planda tutulması gereken yasal bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır (Gülşen ve Gökyer, 2016; Turhan, 2013: 76).

Okulda öğrenci başarısının tek başına öğrencilerin derslerde aldıkları notlarla değerlendirilmesi yanlış, maalesef toplumun azımsanmayacak bir kesimi tarafından doğru bir uygulama olarak kabul görmektedir. Oysa öğrenci başarısı, sadece derslerden alınan notlarla ölçülebilecek kadar basit indirgenebilecek bir durum değildir. Öğrenci başarısında birçok etken etkili olmaktadır. Öğrencinin çoklu zekâ temelli öğrenme anlayışıyla eğitiminin yapılması gerekir. Böyle bir eğitim anlayışı sonrasında öğrencinin bütün halinde bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlarda kendini ispatlaması ve göstermesine imkân tanınmalıdır. Bireyin gizil güçlerinin uygun ortamlarda tespit edilerek, uygun yöntemlerle ortaya çıkarılması ve zekâ alanlarına uygun olarak geliştirilip kapasitesinin artırılması ve bireyin öncesine oranla daha donanımlı hale getirilmesi için yürütülen süreçlerinin toplamı olarak tanımlanabilecek eğitim sonrasında, öğrencideki olumlu değişim göstergelerini başarı olarak kabul edebiliriz (Gülşen, 2019: 23-30; Gülşen ve Gökyer, 2016).

2.2. Okul Yönetimi

Okul kavramı, eğitim kurumu olarak hayatımızda karşılık bulmakta ve yer almaktadır. Okulda yetişen her çocuğun geleceği şekillendirici birer insan olabilmeleri için etik kurallar konusunda da eğitilmiş olmaları gerekir. Okulda öğretmenin, okul yöneticilerinin, okul müdürünün öğrencilerin örnek modelleri olduğunu düşünürsek eğer; öğretmenlerin, yöneticilerin ve okul müdürünün davranışlarının öğrencilere örnek teşkil etmesi kaçınılmazdır. Özellikle okul müdürüne bu görev düşmektedir. Çünkü okulun lideri konumundaki kişidir (Akdoğan, 2014: 28).

Okuldaki eğitimsel liderliğin temel mantıksal ölçütleri bulunmaktadır. Bu görüşün iki temel dayanağı vardır: birincisi, moral liderlik açık olmayı gerektirir.

Moral bir temsilci olarak eğitimsel liderlik sürecine katılan kişi, moral ilkeleri bozacak hiçbir davranışta bulunmamalıdır. İkincisi, yorumlamayı gerektirmektedir. Bir kişinin eğitimsel, estetik, ekonomik, yasal, politik ve dini konularda diğer personeli ile olan ilişkilerinde ve vereceği önemli kararlarda belli bir moral ilkesi olmalıdır. Çünkü moral ilkeler, bütün moral etkinliklere uygulanabilir. İlkeler, belli düzenlemeler için mantıksal açıdan normatif bir çerçeve oluşturulabilir (Çelik, 2000: 101).

Etik davranışların okul yönetiminde ve okul çatısı altında görev yapan personele, öğretmenlere ve eğitimsel amaçlı bulunan öğrencilere ve okulun önemli paydaşlarından olan velilere yönelik önemli etkileri görülmektedir. Eğitim lideri konumundaki okul yöneticilerinin okulun temel temsilcileri olduğu düşünüldüğünde, okul kültür ve misyonunu ileten değerler bakımından ahlaki bir sorumluluk taşıdığı da unutulmamalıdır (Akdoğan, 2014: 29).

Bu sorumlulukta, özellikle öğrenciler açısından dikkat edilmesi gereken konu “davranışsal tutumlar” konusudur. Okulun amaçlarını gerçekleştirecek, yapısını yaşatacak ve havasını koruyacak iç öğelerin lideri okul müdürü olmalıdır. Gerçekte, müdür formal yetkilerden güç alan bir üsttür. Bu statünün verdiği yetkinin, sosyal ve teknik yetkilerle desteklenmesi, okuldaki diğer öğeler tarafından kabul edilip, benimsenmesi liderlik statüsünü güçlendirecektir (Bursalıoğlu, 2000:38; Foglemen, 1997: 18). Liderlik statüsü güçlü olan okul yöneticileri veliler üzerinde de önemli bir etki bırakacaktır (Akdoğan, 2014: 28).

Okul yöneticisinin liderliği, okul yöneticisinin etkin olması ile mümkündür. Ayrıca okul yöneticisi sadece okul içinde değil, okul çevresi ve öğrenci aileleriyle de iş birliği içinde olmalıdır. Genel olarak okul yöneticilerinin aşağıdaki yetkinliklere sahip olması beklenmektedir (Foglemen, 1997: 18):

- Okul programlarına hâkim olmalıdır.
- Okulun kültürünü oluşturmalıdır.
- Öğrenmede en etkili yollar hakkında bilgi sahibi olarak öğretmenlere örnek olmalıdır.
- Öğretmenler ve veliler arasında köprü görevi görerek, iletişimin sürekliliğini sağlamalıdır.
- Öğrenci başarısına önem vermeli ve öğrenci odaklı eğitim sisteminin benimsenmesini sağlamalıdır.
- Öğretmen veya personellerden beklediğini açıkça ifade etmelidir.
- Eğitimde kullanılacak teknolojik aletlerin okulda yer almasını ve bunların kullanımlarını sağlamalıdır.
- Öğretim programını koordine etmelidir.
- Öğretmenler öğrenciler ile iletişim içinde olmalıdır.
- Öğrencilerin başarısızlık sorunlarına eğilimleri arttırmalıdır.
- Okul içi rehberlik görevlerinin sağlıklı yürütülmesi için imkânlar sağlamalıdır.
- Vaktinin çoğunu okul dersliklerinde ve koridorlarında geçirmelidir.
- Sık sık sınıf öğretimini gözlemeli ve katılmalıdır.
- Okulda zaman yönetimini sağlamalı, etkin öğrenme yöntemlerini geliştirerek öğrencilerin vakitlerini verimli geçirmelerini sağlamalıdır.

Foglemen (1997: 18) tarafından yukarıda sayılan koşulların hepsi hem etkili okul şartları hem de öğrenci başarısını en üst seviyeye çıkarmak için okul yönetiminden beklenen yetkinlikler olarak sayılmaktadır (Polatcan ve Cansoy, 2018: 8-24).

2.3. Okul-Veli İlişkileri

Öğrenci başarısı için okul ve velinin iş birliği içinde olması şarttır. Çünkü çocuğun ilk eğitimi ailede başlar ve okulda devam eder. Okulda öğrencinin başarısı için öğretmene ne görev düşerse, evde de aynı durum aile için geçerlidir (Akdoğan, 2014: 34).

Aileler öğrenci başarısı için okul yönetiminde oldukça kapsamlı konularda beklenti içerisindedirler (Bozkurt, Bayar ve Üstün, 2018: 2568). Bu beklentileri dile getirmek ve öğrenci eğitim programlarının etkinliğini ve okul yönetiminin öğrenci başarısı üzerindeki olumlu etkilerini arttırmak için okul aile birlikleri kurulmuştur. Okul aile birliklerinin temel amaçlarından birisi de ailelerin öğrencilerin başarılarını arttırmak için uygun gördükleri istekleri ve beklentileri okul yönetimine aktarmak ve yerine getirilmesini sağlamaktır. Bu noktada okul aile birliklerinin öğrenci başarısı için okul yönetimiyle ortaklaşa yürüttükleri çalışmaları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Akdoğan, 2014: 34; Gülmez 1999: 19):

- Okul-çevre ve okul-veli iş birliğini geliştirirler.
- Okulun çevre ve velilerle iş birliğinin geliştirilmesine yönelik çalışmaları organize edip yürütürler.
- Okulun fiziki kaynaklarının geliştirilmesinde önderlik ederler.
- Okulun tanıtım çalışmalarını organize ederler.
- Yardıma muhtaç öğrencileri belirleyip gerekli desteğin bu öğrencilere sağlanması çalışmalarını yürütürler.
- Okulda sosyal yardımlaşma etkinliklerini düzenleyip yürütürler.
- Öğrenci başarısının artırılmasına yönelik yapılacak çalışmaların bütün velilere duyurulmasında ve veli desteğinin sağlanmasında rol alırlar.

Öğrenci başarısı için okuldan beklenti içerisinde bulunan ailelerin ve beklentilerinin özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Şişman ve Turan, 2005: 135):

- Okulla aile arasında çift yönlü iletişim ve iş birliği vardır.
- Okul, okul toplumunun üyelerinin her türlü önerilerine açıktır.
- Veliler, okul ve öğretmenleri sürekli ziyaret ederler.
- Veliler, yönetici ve öğretmenlerle rahatlıkla görüşebilirler.
- Veliler, okulla ilgili öneri ve şikâyetlerini çekinmeden iletebilirler.
- Veliler, okulla ilgili kararlara katılırlar.
- Okul dışı çevre ve veliler, okula maddi-manevi katkıda bulunmaya isteklidirler.
- Veliler, kendilerinden neler beklediğinin bilinç ve sorumluluğuna sahiptir.
- Disiplin kuralları konusunda aile ile okul arasında bir uzlaşma vardır.
- Eğitimin amaçları konusunda okulla aile arasında bir uzlaşma vardır.

Ailelerin öğrenci başarısı için okul yönetiminden beklentileri iletişim dışında birtakım hizmetlerin de sağlanmasını içerir. Örneğin iyi bir rehberlik hizmeti, ek dersler ve kurslar, spor, müzik, tiyatro ve benzeri aktivitelerin yapılacağı fiziki şartların sağlanması da ailelerin öğrenci başarısı için okul yönetiminden bekledikleri arasında yer almaktadır (Şişman ve Turan, 2005: 135).

3.YÖNTEM

Bu araştırma, “velilerin öğrenci başarısı için okuldan ve okul yönetiminden beklentilerini ortaya koymak” amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Ankara ilinde Yenimahalle Şükufe Nihal İlkokulu’nun 3.sınıf şubelerinin velileri araştırma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırma bu eğitim kurumundaki velilerin beklentilerine, kendilerine özel farklı bakış açılarını anlayabilmek amacıyla nitel araştırma tekniği ile yürütülmüş, örneklem yöntemlerinden “küme örneklemesine” uygun olarak çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırmanın amacına ulaşmak üzere belirlenen araştırma grubundaki 3.sınıflarının tamamı olan 4 şubesindeki toplam 124 velisine, uzman görüşleri de alınarak hazırlanan, yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular olan “1.Öğrenci başarısı için veli olarak okuldan beklentileriniz nelerdir? 2. Öğrenci başarısı için veli olarak okul yönetiminden beklentileriniz nelerdir?” soruları yöneltilmiştir. Verilerin analiz yönteminde betimsel, içerik analizi kullanılmıştır. Tipolojik tümevarımsal tekniği ile irdelenmiştir.

Buna göre veriler (V-1, V-2,...) şeklinde kodlanmış, kodlanan verilerden temalar ortaya çıkmış ve bulgulara da bu doğrultuda ulaşılmıştır. Ortaya çıkan temalar ve kavramlara ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiş ve kodlanan görüşme formları bu şekilde defalarca incelenmiştir. Yapılan incelemelerde çizelgelerdeki frekans sayıları veli görüşlerine göre belirlenmiş olup, frekansların farklı olmasının nedeni ise bazı velilerin bazı konularda hiç görüş bildirmemesi, bazı velilerinde birden çok konuya görüş bildirmesinden kaynaklanmaktadır. İnceleme sonucunda veriler yorumlanmıştır. Yorumlama kısmında da bu görüşlerden bazıları örnek olarak verilmiştir. Verileri yorumlama aşamasında nitel araştırmacılar yeni kavramlar yaratma ve kuramsal yorumların inşasını vurgulamakla ilgilenirler (Neuman, 2006: 23). Nitel araştırma geleneği içerisinde geçerlilik ve güvenilirlik gibi kavramlar, pozitivist paradigmanın hipotez test etmeye dayalı tümden gelimci anlayışının ürünü olarak dogmatik bulunmakta ve eleştirilmektedir. Bunun yerine inandırıcılık ve aktarılabirlik gibi kavramların daha fazla tercih edildiği görülmektedir (Corbin ve Strauss, 2008: 3). Bunun içindir ki görüşme formlarındaki veriler saklanmış, elde edilen sonuçlara nasıl varıldığı açıklanmıştır. Bunun yanında verilerden elde edilen alıntılara doğrudan yer verilmiştir. Alan taraması sonucu araştırma soruları oluşturulmuştur. Ön uygulama sonrasında yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular velilere tarafsız olarak yöneltilmiştir. Veriler yorumlanırken eleştirel ve karşılaştırmalı analizlere yer verilmiştir. Bunun yanında verilerle katılımcı ifadelerinin uygunluğuna itina gösterilmiştir. Tüm bu çalışmalar araştırmacının inandırıcılığını artırabilmek ve benzeşen farklı ortamlar için aktarılabir niteliklerini ortaya koyup sunabilmek için yapılmıştır.

4.BULGULAR

Bireyin gelecekteki yaşamında kuşkusuz en belirleyici rolü oynayan kurum okuldur. Bu nedenle okulun geliştirilmesi ve tüm ilgililerin eğitim sürecine katılması gerekir. Okulda gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin planlanmasında ve uygulanmasında, okul kültürünün yerleştirilmesinde en önemli sorumluluğu okul yöneticileri üstlenmektedir (Bakkal ve Radmard, 2020: 186; Ertem ve Gökalp, 2020: 81-90; Gülşen ve Gülenay, 2014; 93-100; Polatcan ve Cansoy, 2018: 8-24) Temelde esas olan öğrencinin nitelikli yetiştirilmesi ve hayata hazırlanması ise, çocuklarının başarısı için çaba harcayan velilerin sürecin dışında tutulması düşünülemez. O halde okul-aile iş birliğinin sürecin her aşamasında, velilerin öğrenci başarısı konusunda okuldan ve okul yönetiminden beklentileri ortaya çıkmaktadır. Aşağıdaki tablo 1 ve tablo 2'de öğrenci başarısı için; velilerin okuldan ve okul yönetiminden beklentileriyle ilgili temalara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1.Öğrenci Başarısı İçin Velilerin Okuldan Beklentileri

Velilerin öğrenci başarısı için okuldan olan beklentileri ile ilgili olarak ön plana çıkan başlıklar tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Velilerin Öğrenci Başarısı Konusunda Okuldan Beklentilerine İlişkin Temalar ve Frekansları:

Sıra No	Temalar	Frekansları (n)
1	Okulun eğitiminin iyi ve kaliteli olması	84
2	Sınıf temizliği ve okulun ısınması	28
3	Okul bahçesinin düzeni, çevre ve okul temizliği	23
4	Veli iletişimi ve bilgilendirilmesi	11
5	Kantin temizliği	3

Araştırmaya katılan velilerin büyük çoğunluğu olan 84 veli verdikleri cevapla, okulun eğitiminin iyi ve kaliteli olması yönünde aynı fikirdeler. 28 veli sınıf temizliği ve okulun ısınmasını talep ederken, 23 veli de okul bahçesinin düzenini, çevre ve okul temizliğini vurgulamaktadır. 11 veli iletişimini ve bilgilendirilmesini isterken, 3 veli de kantin temizliğine dikkat çekmektedir. Aşağıda her bir tema ile ilgili ayrıntılı açıklama yapılmıştır (Akdoğan, 2014: 52-56).

4.1.1- Okulun eğitiminin iyi ve kaliteli olması

Araştırmada elde edilen en önemli bulgulardan biri çeşitli ek derslerin, kursların, spor etkinliklerinin, etütlerin ve zekâ geliştirici faaliyetlerle destek eğitiminin okullarda öğrencilere verilmesi yönünde çalışma yapılması istenmektedir.

“Satranç dersi ya da haftada bir gün satranç günü, matematik ve İngilizce kursu, bedensel gelişim için çocuklarımıza basketbol ve voleybol kursu konulabilir.”(V-8)

“Okulda değişik faaliyetler olabilir, yarışmalar, kurslar, geziler olabilir. Cumartesi, Pazar çocukların zorlandığı derslerde kurslar olabilir.” (V-45)

İyi bir eğitimi sunarken, sevgi dolu, seviyeli öğrenme ortamlarının oluşturulup sınıflarda öğrenci mevcudunun asgari düzeyde az tutulması talep edilmektedir.

“Sınıftaki öğrenci sayılarının az olması ve sosyal etkinliklerin daha geliştirilmesi.” (V-53)

“Daha iyi eğitim almasını istiyorum. 1.sınıfta 40 kişi eğitim yaparsa çocuklar doğru dürüst eğitim alamaz.” (V-59)

Sağlıklı, güvenilir bir eğitim ortamı oluşturmak için sıcak ilişkilerin kurulması gerektiği ileri sürülmektedir.

“Öğrencilerle sıcak ilişkiler kurulmasını istiyorum.” (V-27)

Derslerin boş geçmeyip; araç-gereç teminine gidilip fiziki şartların düzenlenmesi gerektiği istenmektedir. Sınıfların teknolojik donanıma sahip olup, öğrencileri sırtlarındaki çanta yükünden kurtarmak adına da tablet bilgisayarları kullanmayı beklediklerini ifade etmektedirler.

“Teknolojik gelişmeleri takip etmeli ve bunu öğrenciye yansıtmalı. Okul yönetimi okulun fiziki durumunu öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlemeli.” (V-97)

Diğer bir beklentileri de okullarda öğrenciler arasında ayırım yapılmaması, şiddete başvurulmaması, öğrenci hak ve özgürlüklerine saygı duyulması yönündedir.

“Biz dayacağı eğitim sanan çok öğretmenler gördük, ama siz bunun aksine öğrencilerimize anne şefkati ile yaklaşıyorsunuz. Teşekkür ederiz.” (V-35)

“Çocuklar arası ayrımcılık yapılmamasını istiyorum.” (V-36)

Okullarda uygulanan deneme sınavlarının arttırılması, eğitsel gezilerin düzenlenerek gezi-gözlem ortamlarının oluşturulması istenmektedir. Okullara öğrencilerin okul kıyafeti ile gelmeleri gerektiği belirtilmiştir.

“Her öğrenciye değer verilmesi, öğrenciler arasında ayırım yapılmaması.” (V-41)

“Öğrencilerin sivil olmasını istemiyorum.” (V-11)

Bunların dışında okul kütüphanesinin herkese açık olup; derslik sisteminin okullara getirilip, her sınıfta akıllı tahta ve pc olması yönünde veliler beklentilerini dile getirmektedirler.

“Her sınıfta akıllı tahta ve bilgisayar olmalı.” (V-99)

4.1.2- Sınıf temizliği ve okulun ısınması

Öğrenci başarısını hiç şüphesiz sağlıklı ortam da etkilemektedir. Aileler sınıfların temizliğine önem verilmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar.

“Daha bakımlı ve temiz sınıf ve okul bekliyoruz.” (V-15)

Veliler tarafından tertip ve düzenin de sınıf-okul içinde önemli olduğu savunulmaktadır. Kış aylarında okulun bütün birimlerinde kaloriferlerin önceden yakılarak öğrenciler okula gelmeden sınıfların ısıtılması gerektiğini de iletmektedirler.

“Bütün okulun temiz olması, okulun sıcak olması, görevlilerin çocuklara anlayışlı olmasını istiyorum.” (V-103)

“Sınıf ortamının, kantinin, lavaboların hijyen olmasını isterim.” (V-68)

4.1.3- Okul bahçesinin düzeni, çevre ve okul temizliği

Velilerin okuldan genel anlamda beklentilerinden biri de okul bahçesinin düzeni, çevre temizliği ve okulun temizliği olarak gelmektedir. Bunun yanında okulun temizliği ve hijyeni ile beraber, okul lavabo temizliği de öğrencilerin sağlığı için önemli bulunmaktadır.

“Okulun temiz olması, özellikle tuvalet ve bahçenin temiz olmasını isterim.” (V-4)

“Okulda düzen-tertip olsun. Tuvaletler çok pis kokuyor.” (V-23)

Öğrencilerin güvenliği açısından okula koruma memuru, kamera sistemi ve alarm sistemi ile beraber okul önlerindeki seyyar satıcıların kaldırılması da talep edilmektedir.

“Okul çevresinde bulunan seyyar satıcıların kaldırılması. Tuvaletlerin daha temiz tutulması.” (V-39)

“Çocukların eğitimi için sınıfların, tuvaletlerin, çevrenin temiz ve görsel olması.” (V-38)

“Okulda rahat olup, can ve mal güvenliklerinin olmasını isterim. Yöneticilerden disiplin ve güzel davranışta bulunmalarını isterim.” (V-2)

4.1.4- Veli iletişimi ve bilgilendirilmesi

Veliler öğrenci başarıları için okuldan; kendileriyle sürekli iletişim halinde olunmasını istemektedirler.

“Okul yönetiminin öğrencilerle birebir ilgilenmesi ve okul içindeki çocuğun durum ve davranışlarının aileye bildirilmesi. Aile ile sürekli iletişim içinde olunması” (V-54)

Öğrenci ile ilgili bilgilerin anında kendilerine ulaştırılıp her konudan haberdar olmayı talep etmektedirler. Bunun yanında veli toplantılarının daha sık aralıklarla yapılmasını ve her öğrenci ile tek tek ilgilenilmesini beklenti olarak ortaya koymaktadırlar.

“Öğretmen velilerle sık sık görüşüp öğrenci hakkında değerlendirme yapmalıdır. Okul yöneticileri de bunu sağlamalıdır.” (V-52)

“Çocuklarımıza özen gösterilsin ve çocukların sorunları için velilerle sık sık toplantı olsun.” (V-64)

4.1.5- Kantin temizliği:

Okul kantinin de temizliği ve hijyeninin denetlenmesi yönünde veliler görüşlerini ileri sürmüşlerdir. Kantinde satışa sunulan ürünlerin çocukların gelişimini etkileme-yecek ve çocuklarının gelişimine zarar vermeyecek ürünler olması, son kullanım tarihlerinin denetlenmesi ve ürünlerin piyasa değerinden fazlaya satışa sunulmaması konusunda hassas davranılması gerektiğini vurgulamaktadırlar.

“Kantin yiyeceklerinin sağlığa uygun olup olmadığının denetlemelerini isterim.” (V-55)

“Kantin temizliğine ve hijyenine çok önem verilmeli. Çocuğumuzun güvenli bir ortamda bulunmasını isterim.” (V-68)

4.2- Öğrenci Başarısı İçin Velilerin Okul Yöneticilerinden Beklentileri:

Bir okulda yönetici okul başarısını etkilemede diğer önemli etkenlerden biridir. Başarılı okullara baktığımız zaman güçlü yöneticilerin olduğu görülmektedir. Ama tek başına güçlü yönetici başarıyı arttırmada yetersiz kalabilir. Vasıfsız öğretmen, düşük sosyo-ekonomik çevreden gelen veli ve öğrencinin olduğu bir okulda okul yönetimi başarılı olmayabilir.

Okul yöneticisi, öğrencinin ve öğretmenin başarılarını arttırmak için sürekli farklı yöntem ve teknikler geliştirmelidir. Bu konuyla ilgili öğretmen, öğrenci ve veli ile yaptığı toplantılarda beyin fırtınası yapılmalıdır.

Velilerin öğrenci başarısı için yöneticilerden olan beklentileri ile ilgili olarak ön plana çıkan başlıklar tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Velilerin Öğrenci Başarısı konusunda Yöneticilerden Beklentilerine İlişkin Temalar ve Frekansları:

Sıra No	Temalar	Frekansları (n)
1	Velilere önem verme, yakın olma, güler yüzlü davranma	33
2	Disiplin, giriş-çıkış düzeni	28
3	Veli ve öğrencilerin önemsenip dinlenilmesi	20
4	Okul yönetiminin öğrencilerle birebir ilgili olması	8
5	Yöneticilerin okul başarısı için kendilerini geliştirmeleri	3

Araştırmaya katılan velilerin büyük çoğunluğu olan 33 veli verdikleri cevapla, kendilerine önem verilmesi, yakın olunması ve güler yüzlü davranılması, 28 veli disiplin ve giriş-çıkış düzeni, 20 veli, veli ve öğrencilerin önemsenip dinlenmesi yönünde görüşlerini bildirirken, 8 veli okul yönetiminin öğrencilerle birebir ilgili olması, en az sayıdaki görüşü ile de 3 veli, yöneticilerin okul başarısı için kendilerini geliştirmeleri gerektiği konusunda fikirlerini ortaya koymaktadırlar. Aşağıda her bir tema ile ilgili ayrıntılı açıklama yapılmıştır (Akdoğan, 2014: 56-59).

4.2.1- Velilere önem verme, yakın olma, güler yüzlü davranma

Veliler yöneticilerin kendilerine önem verdiğini hissettirmesini ve kendilerine güler yüzlü davranılmasını istemektedirler.

“Öğrencilere karşı daha yakın davranmalarını beklerim.”(V-3)

Okulu öğrenci ve kendilerine sevdirilip eğitime her daim okulun hazırlanması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Yöneticilerin ellerine mikrofon aldıklarında az ve öz konuşmaları, yüksek sesle hitap etmemeleri gerektiği (bağırılmaları) hatırlatılarak müdürlerin sabırlı, dürüst, kararlı, kararları emri vaki yapmayan ve fikir veren yöneticiler olması gerektiği beklenmektedir.

“İlk önce müdürümüz çok fazla konuşuyor. Çocukları, çantaları çok ağır, soğuk-sıcak demiyor bekletiyor. Çocuklar hasta oluyor.” (V-5)

“Müdür Bey yaz-kış demiyor, saatlerce konuşuyor. Kışın çocuklar hasta oluyor.” (V-11)

“Yöneticilerin daha dikkatli ve sabırlı bir şekilde çocuklarla daha iyi bir şekilde ilgilenmesini istiyorum.” (V-19)

Bunların yanında yöneticilerin görgü kurallarını uygulayan ve öğretip benimsetmeye çalışan örnek, ilgili ve alakadar kişilerin olması hedeflendiği vurgulanmaktadır. Veliler yöneticilerden iyi bir yönetim anlayışı ve insancıl davranış beklediklerini ortaya koymaktadırlar.

“Çocuklarımıza gerekli bilgi ve görgü kurallarını en iyi şekilde verilmesi, onlara güzel örnek olmalarını istiyorum.” (V-10)

“Çocuklara daha çok ilgi ve alaka gösterilmesini istiyorum. Okulda yapılan sosyal etkinlikler artmalı.” (V-12)

4.2.2- Disiplin, giriş-çıkış düzeni

Öğrenci başarısı için velilerin büyük bir çoğunluğu yöneticilerden okulda disiplinin sağlanmasını, giriş-çıkışların düzenli yapılmasını istemektedirler. Bunun yanında yöneticilerin; öğretmenlerin sorunlarıyla da ilgilenmeleri gerektiğini dile getirmektedirler.

“İlk olarak okulda disiplinin sağlanmalı, çevre kirliliğine karşı çocuklarımızı bilgilendirmeliler.” (V-1)

“Yöneticilerden disiplin ve güzel davranışta bulunmalarını isterim. Okulda rahat olup can ve mal güvenliğinin olmasını isterim.” (V-2)

“Giriş çıkışlarda düzen yok herkes birbirini eziyor.” (V-5)

Öğretmen ve personelin de yönetici tarafından denetlenmesi ve okul ile ilgili alınacak kararlara öğretmenlerin de dâhil edilmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar.

“Veliler okulla ilgili kararlara katılabilmeli. Okul temizliğine dikkat edilmeli.” (V-47)

“Okul müdürü okulu ve okul yönetimini takip etmelidir.” (V-98)

4.2.3- Veli ve öğrencilerin önemsenip dinlenilmesi

Velilerin yöneticilerden beklentileri; kendilerinin ve öğrencilerinin önemsenip dinlenilmesi yönündedir.

“Yöneticilerin çocuklara iyi davranmasını, çocukları ve velileri daha dikkatli dinlemelerini bekliyorum.”(V-42)

“Velilerin sorunlarını dinleyen, çözüm öneren, güler yüzlü yönetici isterim.”(V-58)

Bunun yanında yöneticilerin aileleri tanıyıp, kendileri hakkında bilgi edinebilmeleridir. Velilerin yöneticiler tarafından aşağılanmamaları gerektiği de vurgulanmaktadır.

“Okul yönetiminin ve bazı öğretmenlerin konuşma tavrı karşısındaki veliyi aşağılamaları olmamalı. Bu tarz öğretmenlerin ve yöneticilerin alınmalarını istiyorum.” (V-26)

Kendilerine iyi ve sevecen davranılmasını beklemektedirler. Diğer önemli bir nokta olarak da veli şikâyetlerinin değerlendirilip kendilerine iletilmesi ve okul ile ilgili kararlarda fikirlerinin alınması, velilere okulun amacı ve hedefi hakkında bilgi verilmesi yönündeki beklentilerini vurgulamışlardır.

“Okul yönetiminin ailelerin şikâyetlerini göz önüne alması, memnun olmadığımız bir şey söylendiğinde dinlenmemiz.”(V-100)

“Veli şikâyetlerinin değerlendirmeye alınması ve sonucun veliye bildirilmesi, mutlaka geri dönüş yapılması.”(V-41)

4.2.4- Okul yönetiminin öğrencilerle birebir ilgili olması

Veliler yöneticilerden sınıf öğretmenlerine rehberlik edilerek kendilerinin ve onların öğrencilerle tek tek ilgilenip öğrencilerin ve velilerin daha ayrıntılı tanınması gerektiği noktasında vurgu yapmaktadırlar.

“Okul yönetiminin öğrencilerle birebir ilgilenmesi.” (V-54)

“Yöneticilerin öğrencilerle ilgilenmesi. Sürekli olarak okulunu eleştirmek yerine öğrencilerini, başarılarını takdir etmesini istiyorum.” (V-82)

4.2.5- Yöneticilerin okul başarısı için kendilerini geliştirmeleri

Veliler öğrenci başarısı için yöneticilerden kendilerini yeni eğitim yöntemleri, teknolojileri, etik değerler ve liderlik gibi konularda geliştirmeleri gerektiğini, bunun iletişim, eğitim, yönetim ve denetim adına önemli olduğunu ileri sürmektedirler (Akdoğan, 2014: 56-59; Bakkal ve Radmard (2020: 165).

“Okulumuzdaki yöneticilerimizin çocuklarımızın başarısı için ‘acaba daha başarılı okullar bunu nasıl başarmış? Biz daha başarılı olmak için neler yapabiliriz” diye aralarında mütalaa etmeliler.” (V-49)

Veliler karşılarında teknolojiyi bilen ve uygulayan, denge sağlayan, çözüm odaklı olan, aktif ve lider yöneticiler görmek istediklerini belirtmektedirler.

Elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde; ailelerin; öğrenci başarısı için okuldan öğrencilere yönelik çeşitli ek dersler, kurslar, spor etkinlikleri, etüt, zekâ geliştirici faaliyetler düzenlenmesini bekledikleri, okul bahçesinin düzeni, çevre temizliği, okul temizliği ile sınıf temizliği ve okulun ısınması konularındaki yetersizliklerin giderilmesini talep ettikleri, okulun eğitiminin iyi ve kaliteli olması yönünde hemen hemen bütün velilerin öncelikli bir beklenti içinde buldukları görülmektedir.

Velilerin öğrencilerin başarısı için yöneticilerden beklentileri okuldan beklentilerine göre bazı değişiklikler göstermektedir. Velilerin, okul yönetiminden velilere önem verme, yakın olma, güler yüzlü davranma, dinlenilip görüşlerinin önemsenmesi, öğrencilerle birebir ilgilenilmesi beklentisi öne çıkan beklentileri olarak görülmektedir. Aileler öğrenci başarısı için öğrenci yönünden de beklentiye girmektedirler.

5.SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma bulgularından yola çıkılarak elde edilen sonuçlar ve sonuçlara dayalı olarak yapılan öneriler aşağıda açıklanmıştır.

Öğrenci velilerinin öğrenci başarısı için okuldan beklentileri, “okulun eğitiminin iyi ve kaliteli olması, sınıf temizliği ve okulun ısınması, okul bahçesinin düzeni, çevre ve okul temizliği, veli iletişimi ve bilgilendirilmesi, kantin temizliği” konu başlıklarında toplandığı görülmüştür. Benzer araştırmalarda da bu gruplamalarda belirtilen özellikler ya da bu özelliklere yakın özelliklerin etkili okullarda öğrenci başarısı için gerekli olduğu şeklinde belirtilmiştir (Babahan, Çelik ve Nalbant, 2018:51-65; Bakkal ve Radmard, 2020: 186; Ertem ve Gökalp, 2020: 78-91; Polatcan ve Cansoy, 2018: 8-24).

Öğrenci velilerinin öğrenci başarısı için okul yönetiminden beklentilerinin ise, “velilere önem verme, yakın olma, güler yüzlü davranma, disiplin, giriş-çıkış düzeni, veli ve öğrencilerin önemsenip dinlenilmesi, okul yönetiminin öğrencilerle birebir ilgili olması, yöneticilerin okul başarısı için kendilerini geliştirmeleri” başlığı altında toplandığı görülmüştür.

Yapılan benzer araştırmalarda velilerin bilgilendirilmesi ve ailelerin okulun işleyişinden haberdar edilmesi ve okulun yönetim süreçlerine veli katılımının sağlanması öğrenci başarısını büyük oranda etkilemektedir. Velilerin de bu beklenti içerisinde olduğu görülmektedir (Babahan, Çelik ve Nalbant, 2018:51-65; Bakkal ve Radmard, 2020: 186; Ertem ve Gökalp, 2020: 78-91).

Veliler için okul, çocuklarının güvenli ev ortamının ve aile gözetiminin ilk defa dışında kaldıkları yerlerdir. Bu nedenle ailelerin okuldan her alanda beklentileri bulunmaktadır. Örneğin temiz, güvenli, ilgi ve sevgi dolu bir okul ortamı her ailenin sahip olduğu beklentilerdir. Asıl işlevi çocukları eğitmek olan okullardan ailelerin çocuklarının başarısı için beklentileri ise oldukça önemlidir. Velilerin öğrenci başarısı için okuldan, kaliteli iyi bir eğitim verilmesini, kendileriyle iletişim kurulmasını ve kendilerine bilgilendirme yapılmasını önemsemektedirler. Bunun yanında sınıf ve okul temizliğini de önemli gören veliler, okul bahçesinin düzeni, çevre temizliği, okul temizliği ile sınıf temizliği ve okulun ısınması konularındaki yetersizliklerin giderilmesini, okulun eğitiminin iyi ve kaliteli olması beklenmektedir.

Etkili ve kaliteli bir eğitim için de öğrenci başarısını arttırmaya yönelik olarak, okulda öğrencilere yönelik çeşitli ek dersler, kurslar, spor etkinlikleri, etütler, zekâ geliştirici faaliyetler düzenlenmesi, böylelikle öğrencilerin bir bütün olarak geliştirilmesinin sağlanması beklenmektedir.

Yapılan benzer araştırmalarda da okul aile birliklerinin etkin çalıştırılarak sürece katılımının sağlanmasının ğrenci başarısı üzerinde olumlu etkisinin olduğu, bu nedenle okul-aile birliklerinin etkin çalışmasının sağlanarak bütün olarak gelişiminin sağlanması gerektiği, velilerin bu konuda beklenti içerisinde oldukları belirtilmektedir (Akbaşlı ve Kavak, 2008:10; Babahan, elik ve Nalbant, 2018: 51-65; Polatcan ve Cansoy, 2018: 8-24).

Okul yöneticilerinin, velilere önem vermesi, onlara yakın olması ve onları güler yüzle karşılması, görüşlerini sorarak, bu görüşleri dikkate alması gerektiği hususu da veliler tarafından çoğunlukla dile getirilen beklentiler olmuştur. Veliler okul yönetiminin öğrencileri de önemseyip dinlemesini istemektedirler. Ayrıca okul yöneticilerinin aileler ile sürekli bir şekilde sağlıklı iletişim kurarak, gerekli iş birlikleriyle okulun bütün unsurlarını etkili çalışmaya teşvik edecek önlemleri de almasını beklemektedirler.

Bakkal ve Radmard (2020: 186) tarafından yapılan araştırma sonucunda da benzer bir sonuca ulaşılarak, okul toplumunun önemli üyelerinden olan velilerin eğitim-ğretim sürecine katılması önemli görülmüş, bu önemin ğretmen motivasyonu üzerinde dahi etkili olduğu, dolayısıyla ğrenci başarısını arttırdığı belirtilmiştir. Polatcan ve Cansoy (2018: 8-24)'un yaptığı araştırmada da etkili okul kavramının öğrencilerin akademik başarılarıyla özdeşleştiği vurgulanmaktadır. Buna göre çocuklarının başarıya ulaşması noktasında önemli bir faktör olan ğretmen motivasyonunun yüksek olması için velilerin okulun eğitim-ğretim sürecinde daha aktif katılımın sağlanması gerekli görülmektedir (Babahan, elik ve Nalbant, 2018: 51-65; Ertem ve Gökalp, 2020: 78-91).

Bu konuda öğrencilerin başarısını destekleyecek rehberlik servislerinin etkili çalıştırılması, okul kantinlerinin sağlıklı işletilmesi, okulun bütün unsurlarıyla iyileştirilmesi ve yöneticilerin kendilerini de geliştirmeleri beklenmektedir (Bakkal ve Radmard, 2020: 186; Ertem ve Gökalp, 2020: 78-81).

Yukarıda açıklanan bulgular ve sonuçlar ışığında velilerin okul ve okul yönetiminden beklentilerinin karşılanarak okullarda ğrenci başarılarının en st düzeyde gerçekleştirilmesini sağlanmaya yönelik aşağdaki öneriler yapılabilir:

Ailelerin ilgilendiği çocukların okulda daha fazla başarılı oldukları, bu ilginin hedefler doğrultusunda gösterilmesinde de okul yönetiminin etkisinin olduğu görülmektedir. Okul ve aile arasında iş birliğinin olmadığı ters bir durumda ise ğrenci eğitim hayatında başarılı olamamaktadır. Bu konuda her iki tarafa da görev düşse bile rolün büyüğüne sahip olan okul daha fazla şey yapmak zorundadır. Okul-Aile iş birliğinin olmadığı yerde ğrenci başarısından çok fazla söz edilememektedir. Bu yüzdendir ki okul aileyi eğitim sürecine dâhil etmelidir. Bunun da ailenin beklentilerinin karşılanması ile gerçekleşebileceği düşünülmektedir.

Eğitim yap-bozundaki parçalarının bir diğeri ailenin beklentileridir ve bu parça doğru yere yerleştirilirse, Okul-Aile arasındaki iş birliği daha verimli sağlanacak ve dolayısıyla başarıya giden yolda bir kapı daha açılacaktır. Okulda iyi ve kaliteli bir eğitim verilebilmesi için destekleyici kurslar verilmeli, gereken zamanlarda deneme sınavları yapılmalıdır. Okul dışı sosyal aktivitelere de yer verilmeli, çoklu zekâ anlayışı ile ğrenci bütün zekâ alanlarına hitap edecek bir yöntemle bütün halinde geliştirilmeye gayret edilmeli, bu amaçla okulun bütün unsurlarıyla başarıya odaklanması "insan olmak" başat değerine sahip bireyler yetiştirilmesi için gayret göstermesi gerekmektedir. Okul-Aile Birliklerinin sadece okulun bütçe işlerini yapan bir birim olmaktan çıkartılması ve okul-veli iş birliğinde daha etkin rol alması sağlanmalıdır. Okulun karar süreçlerinde mutlaka velilerin görüşlerinin alınması ve bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akbaşı, Sait ve Kavak, Yüksel. (2008). Ortaöğretim Okullarındaki Okul Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2008, (19), 1-21.
- Akdoğan, Hümeyra. (2014). “Velilerin Öğrenci Başarısı İçin Okul Yönetimi Ve Öğretmenlerden Beklentileri”. İstanbul: Fatih Üniversitesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Bakkal, Mahir ve Radmard, Somayyeh. (2020). Okul müdürlerinin eğitimsel liderlik standartlarını karşılama düzeyleri ile öğretmenlerin okul iklimi algıları ve motivasyonları arasındaki ilişki. İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(2), 163-195.
- Bozkurt, Erdoğan; Bayar, Adem ve Üstün, Ahmet. (2018). Okul yöneticilerinin okul çevre ilişkileri ile ilgili sorunları ve çözüm önerileri. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(3), 2561-2574. doi: 10.17218-hititsosbil.450351
- Bursalıoğlu Ziya. (2000). Eğitimde Yönetimi Anlamak Sistemi Çözümlemek. Ankara: Pegem Yayınları
- Common, Richerd, N. Flynn and E. Mellon. (1993). Hanaging Public Servics. Butter Wort Heine Mann Ltd.Lnacre House. Jordon Hill.Oxford-USA.
- Çelik, Vehbi. (2000). Eğitimsel Liderlik, Ankara: Pegem Yayınları,
- Ertem, H. Yücel ve Gökalp, Gökçe. (2020). Velilerin okul iklimi ve veli katılımı algılarının velilerin eğitim durumu ve çocuklarının öğrenim kademesine göre incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35 (1), 78-91.
- Foglemen, Ronald R. (1997). Değişen Dünyada Liderlik. “Executive Excellence/Yönetici Mükemmelliği” (Çev.Elif ikizler) 1997 (1)1-17.
- Gülmez, A. Tufan. (1999), Okul Gelişimi Modeli-Planlı Okul Gelişimi. Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Gülşen, Celal. (2005). “Türkiye’de Eğitim Hizmetlerinin Yerinden Yönetimi” Ankara: Gazi Üniversitesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Gülşen, Celal ve Gökkyer, Necmi. (2016). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi-5.Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gülşen, Celal. (2019). Çoklu Zekâ Temelli Öğrenme. Öğretmen Dünyası Dergisi. Cilt.40 Sayı:477 (Eylül 2019): s:23-30.
- Gülşen, Celal and GÜLENAY, Gülten Buçkin. (2014). “The Principal and Healthy School Climate”. Social Behaviour and Personality (SBP Journal), Vol. 42. Suppl. p: 93-100. (DOI:10.2224/sbp.2014.42.0.S93).(WOS:000349896800009).
- Kuzucu, Yaşar ve Özdemir, Elif. (2003). Küçükler İçin Büyüklere, Ankara,: RAM Yayınları
- Polatcan, Mahmut. ve Cansoy, Ramazan. (2018). Türkiye’de Etkili Okul Araştırmaları: Ampirik Araştırmaların Analizi. Sakarya University Journal of Education, 8 (3), 8-24.
- Resmi Gazete.(2012). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kurumlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Resmi Gazete: 30/03/2012. Başbakanlık Basımevi, Ankara. Cilt no:1-50, Sayı no:28261, Sayfa no: 5.
- Sözcü, Ö.Faruk. (2014). “The Relationships Between Cognitive Style Of Field Dependence And Learner Variables In E-Learning Instruction”. Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE. Volume: 15 Number: 2 Article: 10.
- Şişman, Mehmet. & Turan, Selahattin. (2005). Eğitim ve Okul Yöneticiliği. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Turhan, Esra. (2013). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Eskişehir: T.C.Anadolu Üniversitesi Yayın No:2231,Açık Öğretim Fakültesi Yayın No:1230,
- Ulusoy, Ayten. (2007).Eğitim Psikolojisi, Ankara: Anı Yayıncılık.